

θρώπου, συνεζήτοῦντο δὲ ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος θεολογικαὶ παρατηρήσεις καὶ ἀνεσκευάζοντο οἱ νεωτερισταὶ αἰρεσιάρχαι, οἵτινες, ὡς ἡ ἀποκεφαλιζομένη Ὑδρα, ὁσημέραι ἐπληθύνοντο. Ὁ λαὸς ὁμῶς οὐδὲν ἐνόει ἐκ τῆς σκοτεινῆς γλώσσης τῶν ἀδιακόπων ἐκείνων ἀφηρημένων ἐννοιῶν, οὐδ' ἠδύνατο νὰ ὠφεληθῆ ἐκ τοῦ ἄμβωνος, ὅς τις μόνος ἦτο ἐπιτήδειος τότε ὅπως ἀποτελέσῃ δημοτικὴν τὴν γλῶσσαν, ὥστε διαφθείρων ἐκάστοτε αὐτὴν διὰ τῆς ἀναμίξεως ξενογλώσσων λέξεων, μετέβαλεν ἐπαισθητῶς κατὰ τοὺς χρόνους μάλιστα τοῦ Ἰουστινιανοῦ.

Ἡ Κωνσταντινούπολις, ὡς πρωτεύουσα τῆς ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς αὐτοκρατορίας, προσέτι δὲ καὶ ὡς εὐφυῶς κειμένη, εἴλκυε πλῆθος ξένων. Τὰ στρατιωτικὰ σώματα τῆς αὐτοκρατορίας ἦσαν κράμα παντοίων ἐθνῶν καὶ γλωσσῶν, οἱ ἀνώτεροι βαθμοὶ τοῦ στρατοῦ, τὰ ὑπέρτατα ἀξιώματα τῆς αὐτοκρατορίας, ἐδίδοντο ὁμοίως πρὸς ἀνθρώπους πάσης ἐθνικότητος. Οὕτω δὲ ἡ πρωτεύουσα ἀπέβαινε δοχεῖον βαρβάρων γλωσσῶν, αἵτινες ἐθόλουσαν τὰς πηγὰς τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης. Ὁ Ἰουστινιανὸς, ἀνάξιος τοῦ δικικεῖν, ἐγκατέλειπεν εἰς τὴν τύχην τοῦ μέλλοντος τὰς σπουδαιοτάτας ὑποθέσεις, μὴ καταπαύων δὲ τὰς